

Konklusionsreferat fra

Møde i Det Sydslesvigske Samråd

Mandag den 7. juni 2021 kl. 18.30 – videomøde

- Til stede:**
- Dansk Centralbibliotek for Sydslesvig (DCB)**
v/ Christian Jürgensen, Bjarne Truelsen og Jens M. Henriksen
  - Dansk Skoleforening for Sydslesvig (Skolef.)**
v/ Andrea Heimrath og Lars Kofoed-Jensen
  - Dansk Sundhedstjeneste for Sydslesvig (DS)**
v/ Randi Kuhnt, Tinne Virgils og Tom Petersen
  - Friisk Foriining (Friiske)**
v/ Bahne Bahnsen og Ilwe Boysen
  - Sydslesvigs danske Ungdomsforeninger (SdU)**
v/ Kirstin Asmussen, Mads Lausten og Anders Kring
  - Sydslesvigsk Forening (SSF)**
v/ Gitte Hougaard-Werner, Steen Schröder og Jens A. Christiansen
  - Organisationer tilsluttet Sydslesvigsk Forening (De tilsluttede)**
v/ Henry Bohm
  - Sydslesvigsk Vælgerforening (SSW)**
v/ Flemming Meyer, Sybilla Nitsch og Martin Lorenzen
  - Grænseforeningen (GF)**
v/ Jørgen Bruun Christensen og Knud-Erik Therkelsen
- Gæster:** Georg Buhl, Camilla Sørensen (FLA), Daniel Dürkop (Skolef.) og Rasmus Meyer (SSF)
- Afbud:**
- Dansk Kirke i Sydslesvig:** Hasse Neldeberg Jørgensen, Jochen Arndt og Jytte Nickelsen
  - Dansk Skoleforening for Sydslesvig:** Udo Jessen
  - Grænseforeningen:** Peter Skov-Jakobsen
- Generalkonsul:** Kim Andersen
- Referat:** Jens A. Christiansen og Tine Andresen (SSF)

Dagsorden:

1. Valg af ordstyrer.
2. Godkendelse af konklusionsreferat fra den 22. marts 2021.
3. Fastlæggelse af den endelige dagsorden.
4. Meddelelser.
5. Forbundsdaysvalget v/SSW.
6. Grænseforeningens Sendemandsmøde den 4.-5. september 2021 v/GF.
7. Samrådets arbejdsmøde om rapporten "Effektiviserings- og organisationsmuligheder" lørdag den 12. juni 2021 på Flensborghus. Status og program v/DGS.
8. Spørgetid.
9. Eventuelt.
10. Lukket møde.
  - Godkendelse af konklusionsreferat fra den 22. marts 2021.

Selvom mødet var tænkt som et fysisk møde på Flensborghus, gennemføres det som videomøde på grund af flere medlemmers betænkeligheder ved fysisk fremmøde grundet Corona. Alle medlemmer har fået tilsendt et link til mødet, der holdes via Microsoft Teams.

Formand Gitte Hougaard-Werner byder velkommen og meddeler, at DKS har meldt afbud i samlet trop, da de har besøg af kirkeministeren.

1. Valg af ordstyrer

Gitte Hougaard-Werner vælges som ordstyrer.

2. Godkendelse af konklusionsreferat fra den 22. marts 2021

Konklusionsreferatet godkendes uden bemærkninger.

3. Fastlæggelse af den endelige dagsorden

Dagsordenen følges.

4. Meddelelser

DCB, Jens M. Henriksen:

- Nordisk Informationskontor har meddelt, at de stopper med udgangen af året. Formand Anke Spoorendonk sender en hilsen til Samrådet. Der skal lyde en tak til Nordisk Informationskontor fra hele mindretallet for alle de ideer og den inspiration, der er kommet derfra. Det har altid været et lille kontor og det har været vanskeligt for dem, så vi skal anerkende, hvad der er kommet. Nu bør man se på, hvad der kan arbejdes videre med. Måske skal Skoleforeningen, SdU, SSF, SSW og biblioteket efter sommerferien sætte sig sammen og holde konference med Nordisk Info. for at se, hvordan man i fællesskab kan løfte nogle af de opgaver, som Nordisk Info. plejede at løfte. Meget vil sikkert kunne ske via Foreningen Norden. Det er vigtigt med det nordiske og kontakten til det nordiske fællesskab.
- **Konklusion:** Det sættes på dagsordenen til det næste SR-møde. Alle foreninger og institutioner kan tænke over, hvad de kan bidrage med hver især og hvad der er vigtigt for dem i denne forbindelse.

Friiske, Bahne Bahnsen:

- Der arbejdes på at opbygge et aktivitetscenter på den dansk-frisiske skole i Risum i den gamle skolelederbygning. Landet Slesvig-Holsten har bevilliget 100.000,- euro hertil. Friisk Foriining har haft et forsamlingshus i Enge-Sande, der er ved at blive så gammel, at det i princippet bare burde pilles ned. På den måde er der en byggegrund tilovers, hvor Skoleforeningen har lovet at transformere denne byggegrund om i en ny skolelederbygning ved Risum skole. Planen er, at det bliver færdigt i 2022 eller 2023.
- Nyt fra FUEN: den årlige kongres bliver i år gennemført fysisk i Triest (Italien) den 9.-12. september. Derudover er der – sammen med Gösta Toft fra det tyske mindretal – planlagt en kongres i Helsinki 14.-15. oktober i år. Den er målrettet alle mindretal i Skandinavien og de autonome regioner Færøerne og Grønland. BMI i Berlin støtter dette projekt som er et samarbejde mellem FUEN og Nordisk Råd. Programmet bliver sendt ud i løbet af de næste 3 uger.
- Indenfor FUEN er Bahne Bahnsen formand for en gruppe, der hedder "Non-State-mindretal". Ikke alle mindretal har en stat. Lige nu er der en flok på 18 mindretal i hele Europa, der arbejder sammen. I år har der været to videomøder og et bliver, hvis det kan lade sig gøre, gennemført fysisk i Bulgarien i november.

SSF, Gitte Hougaard-Werner:

- Vi har gennemført vores årsmøder i år under alle de restriktioner, som vi skulle overholde. På den baggrund er vi godt tilfredse med hvordan det gik. Der var både gæster nord og syd fra og fine taler. Vi fik desuden lov til at holde vores jubilæumsarrangement indendørs i Idrætshallen. Der var lidt koldt, da der skulle være gennemtræk, men det var dejligt at få lidt kultur ind på livet igen og få set nogle mennesker. Flensborg Avis dækkede det rigtig fint i mandagsudgaven. Alt i alt var vi tilfredse med de møder der var, når det nu var under de forhold.

SSF, Jens A. Christiansen:

- Deltagerkredsen til Folkemødet er ret begrænset i år pga. Corona-restriktioner. Da der er tale om en lidt slankere udgave på Bornholm, så har Grundtvigs Forum sammen med Grænseforeningen taget initiativ til at gennemføre et mini-folkemøde om torsdagen den 17. juni i Vartov i København. I kredsen af forvaltningschefer har man drøftet, at SSF sammen med Grænseforeningen og Flensborg Avis bidrager med et møde om emnet "En åben grænse", og hvor afhængige vi er af en sådan i forhold til vores danske arbejde. Erfaringen fra det sidste års tid har vist, at når der er totalt lukket, kappes vores navlestreng over, da vi ikke kan komme nordpå og kunstnere og andre ikke kan komme sydpå.
- SSFs generalsekretær deltager også i et arrangement som Grænseforeningens Ungdom har arrangeret, der handler om "danskerne findes i mange modeller". Desuden deltager han i et arrangement på Bornholm under overskriften "Er de åbne grænser i Europa fortid?" Det er et debatmøde som Grænseforeningen står for og det bliver live-streamet.
- Der har været et møde i regi af FUEN i Det europæiske Dialogforum, der har prøvet at samle op på "Minority Safepack Initiative". Vi håber, at dette dialogforum kan genoptage lobbyarbejdet efter sommerferien i forhold til Europaparlamentet. Der er flere og flere kræfter, der arbejder positivt for at overbevise kommissionen om, at deres afvisning tidligere på året trækkes tilbage. Der er også en stor støtte fra Forbundsdagen og den mindretalskommitterede. Det er et langt sejt træk, men vi fortsætter selvfølgelig arbejdet.

5. Forbundsdaysvalget v/SSW

SSW, Flemming Meyer: Selvom vi har et moderland i baggrunden, får vi ikke bare en problemløsning når vi "piver" lidt. Så nemt er det bare ikke. Hvis vi skal opnå noget og vil have ligestilling i Tyskland, har vi aldrig opnået det ved, at vi bare "piver" lidt. Det har altid været et hårdt stykke arbejde. Det er også en af grundene til, at vi har ment, at vi nu – hvor vi har muligheden – vil kandidere til forbundsdaysvalget. Vi har altid gjort det helt klart, at vi opfatter det ikke kun som SSWs valg, men som hele mindretallets valg, for det er hele mindretallet der kommer til at profitere af det. Nu er det vores opgave at overbevise alle dem, der stadigvæk er skeptiske. Det har vi åbenbart ikke formået endnu. Det kunne jeg mærke til årsmøderne. Allerede nu har vi dog opnået rigtig meget. For når jeg ser på, hvorfor folk i starten var skeptiske – f.eks. at vi ikke kunne finde egnede kandidater – så har vi allerede modbevist det. Selv den proces vi har været igennem med vores spidskandidater i forhold til debatter – de kunne alle tre måle sig med hvilken som helst anden kandidat til Forbunds-dagen. Vi har fået et langt højere niveau i de politiske diskussioner end vi nogensinde har haft det før. Det andet kritikpunkt var, at en deltagelse i forbundsdaysvalget ville gå ud over vores kerneopgaver som kommunalpolitik og landdagspolitik. Der vil jeg sige: tværtimod. Vi kan se, at pga. den proces vi har gennemgået, har også vores kommunalpolitik fået et langt højere niveau (eksempelvis: Verdensmål og "Gemein-økonomi"). Landdagspolitikken er det heller ikke gået ud over, da de arbejder på samme høje niveau som de altid har gjort. Det 3. punkt, hvor der var en udtalt skepsis, var angsten for, at vi ikke kunne få de unge med. Det er allerede modbevist ved at SSW-Ungdoms forkvinde er nr. 2 på vores liste til forbunds-daysvalget. Og når man ser på, hvor mange af dem, der er med på listen, så må man da virkelig kunne sige, at vi har formået at få de unge med. Nu mangler selvfølgelig det sidste skridt, da vi nu skal have valgt en ind. Og jeg advarer stærkt imod, at man føler sig for sikker. Vi skal kæmpe virkelig hårdt for bare at få ét mandat. Lad være med at sende forkerte signaler på baggrund af beregninger, der siger, at vi sagtens kan få valgt to ind. Vi har brug for ALLE mindretallets stemmer

SSW, Martin Lorenzen: Hovedudvalgs møde den 8. juni, hvor SSWs kernekrav og slogan bliver præsenteret. Her bliver der bl.a. talt om, hvordan man skal fordele sin 1. og 2. stemme. Hvis man ønsker en SSW-kandidat i Berlin, så skal man i hvert fald give SSW sin 2. stemme. Samrådet skal have tak for opbakningen. Den skriftlige erklæring fra Samrådet, at SSW er det danske mindretals parti, har været meget godt at have, da SSW skal godkendes af Bundeswahlleiter, for overhovedet at få lov til at stille op. De har allerede nu signaliseret, at der ikke skulle være nogen problemer. Når det bliver godtaget, så vil vi gerne markere det med et event i Berlin den 8. juli, hvor der vil være mange tyske medier med (eksempelvis "Der Spiegel" og andre såkaldte "Hauptstadt-Medien"). Desuden er der planlagt en "sommertur-kampagne" (21. juli til 10. august), hvor vi vil besøge 20 byer i Slesvig-Holsten på 20 dage. Man vil tale med organisationer, virksomheder, enkeltpersoner m.m. for at tydeliggøre, at SSW er i gang. Der bliver også gadevalgkamp i Sydslesvig, men denne gang selvfølgelig også i det øvrige Slesvig-Holsten. Den 12. august starter vi så med den hede fase i valgkampen, hvor vi planlægger en såkaldt "Wahlkampfauftakt". Hvad vi nu har brug for, er en åbenhed fra organisationerne, når der kommer lokale ønsker om at hænge plakater eller andet SSW-reklame op de forskellige steder. Vi SKAL simpelthen være synlige, fordi det denne gang er så vigtigt at gøre folk opmærksomme på, at man ved dette valg har et reelt regionalt alternativ. Og selvfølgelig gælder det også for vores egne, da heller ikke alle her er klar over, at SSW for første gang siden 1961 stiller op til Forbunds-dagen. Så derfor ville det være dejligt med noget åbenhed her. Ellers glæder vi os til valgkampen. Vi er motiverede og godt i gang. Vi tror på, at det kan blive rigtig godt, men Flemming har ret: Det bliver ingen "Selbstgänger", så der har SSW brug for opbakning fra HELE mindretallet.

➤ **Konklusion:**

- Der skal herske klarhed over folks muligheder mht. deres 2. stemme. Den 2. stemme er den vigtigste i forhold til SSWs chancer for at komme ind. Dette budskab skal tidligt ud, da der er mange, der stemmer per brev.
- Man er enig om, at alle institutioner (foreninger, sekretariater, børnehaver, skoler m.m.) skal trække på samme hammel og hjælpe SSW så godt man kan.

6. Grænseforeningens Sendemandsmøde den 4.-5. september 2021 v/GF

GF, Jørgen Bruun Christensen: Sendemandsmødet skulle som sædvanligt have fundet sted i maj, men blev skubbet til 4.-5. september på grund af Corona. Det finder sted i Vingsted Centret. Der bliver fordelt flyere i Sydslesvig med informationer om arrangementet. Grænseforeningen håber på mange gæster fra Sydslesvig, da temaet for årets møde er "Samarbejdet tværs over grænsen". Mødet starter kl. 11 om lørdagen. Efter frokosten tager man hul på "samtalesaloner". Foreløbigt er der planlagt 20, som man kan tilmelde sig på forhånd, så alle kan blive fordelt. De kører ad to runder med en kaffepause og et foredrag af Axel Johnson, der har skrevet bogen om Grænseforeningens historie. Om aftenen er der planlagt en festmiddag, hvor Mette Bock holder festtalen. Der skal også være tid til at snakke sammen efter en lang pause som Corona tvang os til. Sigurd Barrett giver koncert og fortæller om Genforeningen. Desuden uddeles Grænseforeningens kulturpris lørdag aften. Om søndagen finder så det egentlige sendemandsmøde med generalforsamling sted for Grænseforeningens medlemmer. For gæsterne fra Sydslesvig vil der være mulighed for at deltage i én af tre ture der går til enten Kongernes Jelling, Koldinghus eller til en efterskole i nærheden. Her skal man også tilmelde sig. Et program for de unge er der også tænkt på. Om søndagen rundes der af med, hvad der er kommet ud af vores snakke i samtalesalonerne, og så slutter vi af omkring kl.14.30.

GF, Knud-Erik Therkelsen: Der vil være plads til 140 deltagere fra Sydslesvig. Fordelingsnøglen er: 40 fra Skoleforeningen, 40 fra SSF, 20 fra SdU, 20 fra SSW og 20 fra Biblioteket. Der kan arbejdes med en venteliste også, hvis det viser sig, at f.eks. biblioteket vil have flere med. Man har valgt ikke at udpege en kontaktperson i Sundhedstjenesten, da de ikke har den samme "kundekreds". Meningen med mødet er at aktivere hhv. reaktivere forbindelsen i forhold til foreningsarbejdet hen over grænsen.

7. Samrådets arbejds møde om rapporten "Effektiviserings- og organisationsmuligheder" lørdag den 12. juni 2021 på Flensborghus. Status og program v/DGS

Der lægges ud med at forklare hvilke muligheder der vil være for gennemførelse af mødet. Under hensyntagen til de gældende hygiejneregler, vil det være muligt at gennemføre mødet fysisk. Der vil dog også være mulighed for at gennemføre mødet som et hybridmøde (fysisk & digitalt), hvis det ønskes.

Der diskuteres lidt frem og tilbage i hvor vidt det overhovedet er hensigtsmæssigt at gennemføre mødet inden sommerferien. En del af SR-medlemmerne er for at afvente, andre ønsker at gennemføre inden ferien, da man heller ikke ved, hvordan Corona-situationen vil udvikle sig efter ferien. Ikke mindst de politiske argumenter for at gennemføre er vigtige i denne sammenhæng for at vise, at vi ønsker at komme videre i processen.

- **Konklusion:** Man bliver enig om at gennemføre mødet som et hybridmøde og bånd oplæggene, så man kan bruge dem til et længere arbejds møde efter sommerferien.

8. Spørgetid

Der er ingen spørgsmål.

9. Eventuelt

GF, Knud-Erik Therkelsen: Glemte at nævne, at Grænseforeningen arbejder på at holde en dialog i gang med de to 13. årgange i Sydslesvig, hvor de er inviteret til at tale til dem i forbindelse med deres dimission. Grænseforeningen inviterer til en studenterfest på Jaruplund Højskole. Initiativet er nu blevet udvidet med en hel uge på Højskolen, som de unge inviteres til op til den 21. august i år. Her bliver der også inviteret unge fra andre steder i Europa, så det kan give en lille forsmag på "Minority Changemaker-programmet". Det er en flot gestus fra Jaruplund Højskole.

01.07.2021

JAC/ta